СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 101. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 2. травня 1931. VOL. XXXIX. No. 101. Jersey City, N. J., Saturday, May 2, 1931. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ НАЗИВАЄ АДМІНІСТРАЦІЮ ГУВЕРА РЕАКЦІЙНОЮ

НЮ ЙОРК. — Ґовернор Рузвелт виголосив бесіду, яку вважають початком кампанії за президентуру Злучених Держав. Ґовернор говорив підчас обіду, який влаштовано заходом „Ню Йорк Йонґ Демократік Клоб". Він підносив заслуги демократичної партії й вказував на те, що та партія осягнула в адміністрації нюйорським стейтом, даючи до пізнання, що тесаме можна би осягнути, якби партія була при владі у Вашинґтоні.

Рузвелт не згадав імени президента Гувера, але сказав виразно, що вашинґтонська адміністрація є реакційною, яка є в опозиції до всяких реформ. Тільки демократична партія могла би завернути Америку до тих основних демократичних принципів, на яких побудовано Злучені Держави. Рузвелт підніс далі, що тепер управу краю контролює кількох людей, що є противне засадам демократії. Те, що говорив Линколн про народню владу, з народу й для народу, держиться лише на великі свята, як от на Меморіял Дей, або на тему для виборчих бесід. Позатим, говорив Рузвелт, з кличів Линколна не осталось нічого.

Промову Рузвелта передано по радіо. На бенкеті був теж Джан Ф. Корі, голова Тамані Гол, відомої нюйорської демократичної організації.

НАЗИВАЮТЬ КРЕЙНА НАЙГІРШИМ ПРОКУРАТОРОМ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Реймонд Молій, професор Колюмбійського університету, славний криміналіст, зізнавав у справі округжного прокуратора Крейна, котрого обжаловано за недбальство у виконуванню своїх обовязків.

Проф. Молій доказував статистикою, що Крейн був найгіршим прокуратором на протязі останніх 25 літ, та що він звертав увагу на дрібні переступства, а не на злочини. Тому саме так дуже розпанощилося ґенґстерство в Ню Йорку.

ЗНАЙШЛИ ОБДЕРТИХ, ПОКАЛІЧЕНИХ І ВИСНАЖЕНИХ ЛЕТУНІВ.

САО ПАВЛЬО (Бразилія). — Доносять з малого корабля, який плив по ріці Панама, що на березі ріки, серед джунґлів, відшукано випадково двох італійських летунів, а то графа ді Робілянта й механіка Мавренту Кваренту.

Обидва вони пропали серед джунґлів і всі були певні, що вони загинули наслідком летунської катастрофи. Механік лежав на березі як неживий і нема надії, щоби його вдержати при житті, бо з нього сплило богато крови. Коли їх літак упав на землю, механік потерпів найбільше.

Обидва летуни вандрували серед джунґлів 18 днів. Живилися тільки дикими овочами. Обидва були поранені. Лиця були обкровавлені й попухлі. З одежі, яка подерлася серед гущавини, не лишилося на них майже нічого.

КАЖЕ, ЩО КОНҐРЕС РОЗКИДАЄ ГРІШМИ, А НЕ ГУВЕР.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Вил Р. Вуд відповідав сенаторови Борі на його закиди, будьтоби президент Гувер спричинив буджетовий дефіцит. Він каже, що президент був проти ветеранських позичок, а його вето спинило видатки на Мосл Шолс і хліборобські експортові бонуси. А Бора є завжди тільки за як найбільші видатки з державної каси і радше він повинен відповідати за дефіцит, а не президент.

СВЯЩЕНИК МІЛІОНЕР І ФІЛЯНТРОП.

НЮ ЙОРК. — З Ню Йорку відїхав до Европи о. Адольфо Торнкіст, священик-міліонер, знаний під іменем „Ракефелера з Арґентини".

Походить він зі шведської родини, яка прибула до Злучених Держав і тут доробилася великого маєтку. Дід о. Торнкіста, банкір, був у своїм часі американським консулем в Арґентині. Родина його має великі фабрики в Америці й Арґентині. Сам він виріс у богацтві й був якийсь час цивільним інжиніром. В 1916 р. прибув до Ню Йорку і тут пригланувся праці Салезіянців у допомозі бідним дітям і сиротам. Це йому так подобалося, що пішов на теольогію і по її скінченню висвятився на священика. о. Торнкіст каже, що він був спершу соціялістом-дилетантом, але чим більше бачив, тим більше переконувався, що радикалізм і соціялізм є злими, та що релігія є найкращим засобом до боротьби з ними.

о. Торнкіст відомий з того, що роздав великі суми на ріжні гуманітарні інституції. Недавно жертвував 5,000,000 лірів на Салезіянську Технічну Школу в Римі.

МОРОЗИ В ОКОЛИЦІ БОФАЛА.

БОФАЛО. — Від 55 літ не памятають такого зимна, яке доводилося переживати за останні дні. Морози заступили місце весняного сонця.

УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ НА РАДІО.

В неділю, дня 3 травня, в годині 11 нічю, співатиме заходами Нешенел Бродкестінґ Ко., зі стації W. E. A. F. в Ню Йорку артистка Аніта Ловел, котра відспіває дві українські пісні, укладу композитора Углицького, а це: „Ой одна я одна" і „Утопала стежечку".

ЗА СКИБУ.

Вдова Анна Курчак з Петрилова, в Станиславівщині, вийшла заміж за Дмитра Керсту і записала йому частину свого майна. Але записала тоді, як ще любила Дмитра; колиж між ними почалися сварки, Анна хотіла конечно відобрати свій маєток і покинула чоловіка. Програвши процес, Анна так зненавиділа Дмитра, що напала на нього разом зі своєю дочкою від першого чоловіка, і обидві вони затовкли Дмитра камінням на смерть та прикрили дровами. Здавалося, що клопіт скінчився і тепер Анна зможе забрати маєток назад, але на їх нещастя сусідський малий хлопчина, Михайло Ціцюра, бачив, як ті жінки вбивали камінням Дмитра Керсту, і побіг до дому, сказав татові, тато сусідам, сусіди поліції, а поліція судові. І ось на днях станиславівський суд засудив Анну за вбивство чоловіка та її дочку на два роки вязниці.

ЕПІЛЬОҐ КАТАСТРОФИ, В ЯКІЙ ЗГИНУВ ЕЙСМОНД.

Як відомо, минулого року в червні згинув в автомобілевій катастрофі талановитий і ще не старий польський письменник Юліян Ейсмонд. Катастрофу спричинив мимохіть проф. Януш Доманєцький з Варшави, саме тим чином, що курмуючи автомобілем в дорозі до Закопаного, гнав зі скорістю, недозволеною законом. На днях у Новім Санчі суд засудив проф. Доманєцького за цю небезпечну їзду на 6 місяців вязниці.

ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ.

В Станиславові арештовано інкасента Польського Заведення Обезпечень, Михайла Пастуха. Йому закидають дефраудацію грошей, зібраних в Горохолині, в Богородчанщині, а саме: вкладок за асекурації з 1930 р. Ця сума, спроневірена інкасентом, сягає 1,800 золотих.

ДВІ НОВІ ГІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ.

За старанням Кураторії в недалекім часі у Львові при вул. Потоцького будуватимуть великий будинок IV. мужеської гімназії. Будинок буде готовий в осени ц. р. При вул. Дверницького будуватимуть палату для нової жіночої гімназії. Фінанси на ті будинки вже ухвалені.

В БРУКЛЕНДС, МАН., ПОЗАМИКАНО ШКОЛИ З БРАКУ ФОНДІВ.

В Брукленде, Ман., одним з передмість Винніпеґу, позамикано з днем 1 квітня публичні школи на один місяць, бо муніципал не зібрав подостатком податків, щоби було звідки платити учителям.

ЩАСЛИВА МАТИ.

Одна еспанська селянка вродила цими днями відразу пятеро дітей. Три роки тому вона мала трійняки.

НОВИЙ ГОМСТЕДОВИЙ ЗАКОН В АЛБЕРТІ УХВАЛЕНО.

Албертійський парлямент рішив, що гомстеди в провінції будуть давати тільки в означених тавншипах, а не всюди, як дотепер. Старатися про них мають право тільки мешканці від 17 літ життя, які є або мають намір стати британськими горожанами. З огляду на сильну опозицію уряд згодився, щоби гомстеди видавано по трох, а не пятьох роках, як було первісно в урядовім законопроекті. Ліберали домагалися, щоби право на гомстеди мали жителі також інших провінцій, однак їх внесок перепав.

З ЖИТТЯ БІЛОРУСИ.

Білоруська преса подає, що на терені Радянської Білоруси з нагоди 13-тих роковин проголошення незалежности білоруської республики інтелігенція обходила тайне свято. Діялося це в численних містах і містечках. В Минську навіть відбулась тайна академія з нагоди тих роковин. ДПУ арештувало багато учасників тих свят і їх судитимуть за контрреволюцію.

ПОМЕР ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД ШИБЕНИЦЕЮ.

В Монтреалі засудили на смерть через повішення якогось Етіє, котрий убив молоду дівчину. Засуджений так налякався шибениці, що в тюрмі помер на удар серця.

В СВІТІ Є 824 МІЛІОНИ БУШЛІВ ПШЕНИЦІ НА ЕКСПОРТ.

З Оттави подають, що в почтаках березня ц. р. в світі було ще 824 міліони бушлів пшениці на експорт. Злучені Держави мали ще тоді на збут 325 міліонів бушлів, Канада 232 міліони, Арґентина 141 міліонів, а Австралія 126 міліонів бушлів.

В лютім Канада продала за кордон 12 міліонів бушлів пшениці, Арґентина 11 міліонів, Австралія 14 міліонів, а Злучені Держави всього кілька міліонів.

СТАН ШКІЛЬНИЦТВА У СТАНИСЛАВІВСЬКІМ ВОЄВІДСТВІ.

Як виказує шкільна статистика, в 1929—1931 р. у станиславівськім воєвідстві приріст шкільних дітей виносить 85,000. Через цей приріст дітвори напр. в Товмаччині в 23-ох школах бракує місця для 740 дітей, в пов. турчанськім бракує місця в школах для 1,385 дітей, в повіті Надвірна в самім селі Майдані бракує в школі місця для 197 дітей, в Пневі для 287 дітей, в Богородчанщині аж 600 дітей не має місця в школах. В Рогатинщині на одного вчителя припадає навіть по 130 дітей. Очевидно, що на тім терпить народня освіта взагалі й одинокою радою на те є будування шкільних будинків у селах, де вони потрібні. Не ліпші відносини панують і в шкільництві інших воєвідств нашого краю.

ЗНОВ ЗБІГЦІ З СРСР.

Коло Доманевич у Виленщині втікло з СРСР до Польщі 40 селян, які працювали в прикордонних лісах, розбройли большевицьку сторожу і щасливо добилися за кордон. Всі вони просять дозволити їм жити в Польщі як еміґрантам.

ХТО БЕ ВЯЗНІВ, Є ЗЛОЧИНЦЕМ.

Під таким заголовком пише „Газета Варшавска" з 28. III. ось що: „Окружний суд у Ченстохові розглядав справу побиття вязнів поліцією. У Вржосовій, пов. Ченстохова, два поліцаї, Птак і Станек, примушували вязнів биттям признатись до вини. Підозрілого в крадіжи голубів, якогось Уйма, привели на постерунок П. П. і там постерункові били його батогами. Під впливом биття Уйм признався до крадіжи та що він крав разом з якимсь Звольським. Виявилося, що це неправда, і суд звільнив Звольського від вини. Слідство виявило, що поліція в Вржосовій била вязнів і то на широку скалю. Найдено кілька дротяних батогів і віддано судові. На лаві обвинувачених засіли постерункові Птак і Станек, обвинувачені в вимушуванні зізнань. Один постерунковий говорив підчас катування: „Як візьму батіг, то признаєшся". Прокуратор, взявши до рук батіг, яким катовано вязнів, говорив: „Ось це той батіг, яким у 1930 р. били горожан польської республики. Не вагаюся сказати, що обвинувачені доконали один з найнеморальніших злочинів, які істнують не лиш в законах, але в совісті громадянства. Самі узброєні, знущались над безборонними, зломили гарантію безпеки, яку держава дає вязням, виконали щось наче знущання над полоненими, що вивісили білу хоругов, і вчинили велику шкоду вимірові справедливости. Бо судця, маючи сумнів, чи зізнання вимушене, чи ні, видає присуд на користь підсудного. Постерункові виконали злочин багато гірший: вони понизили гідність людини в Польщі, поганьбили її особисту честь, втоптали в болото святу віру, що людина не є скотиною, ані невільником, але людиною, може злою, може скривдженою долею. Той батіг, що тут лежить, не свистав лише над Уймом і Звольським, але над цілою Польщею, і за ту кривду цілої польської республики я обвинувачую вас, панове постерункові!" Підсудного Птака засуджено на 2 місяці вязниці.

БРИТАНІЯ КУПУЄ В КАНАДІ ДЕРЕВО ДЛЯ БУДОВИ.

Британія купує за кордоном всякі продукти, яких конечно потребує. Купує вона їх переважно в тих державах, які жадають за даний продукт меншу ціну ніж інші держави, тому Британія купує ріжні продукти і в Радянськім Союзі.

Так заявив секретар британського парляменту, Дж. Аммон, на запити послів. Британія споваджувала велику скількість будівельного дерева з Радянського Союзу, а тепер купує його в Канаді, бо тепер канадійське дерево дешевше від радянського.

ДВОГОЛОВЕ ТЕЛЯ.

Вмісточку Ґудів, Саск., у Г. Шалая мала корова теля з двома головами. Ті голови були, як звичайно, бо мали по двоє очей, по двоє ух, але ті голови були зрослі до купи зараз нижче ух, а карки і горла були за одною шкірою. Дальше то було як звичайне теля, бо мало чотири ноги і один хвіст. Корова і теля неживі.

ВИКРАЛИ ДОКУМЕНТИ З ПОМЕШКАННЯ ЕПИСКОПА І. БУЧКА

ЗЛОДІЇ ЗАБРАЛИ ДОКУМЕНТИ „ПАЦИФІКАЦІЇ" ТА ІНШІ, ЗВЯЗАНІ З УКРАЇНСЬКИМИ СПРАВАМИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Краєві часописи подають, що 13. квітня в забудованнях св. Юра в часі богослуження, яке відправляв епископ І. Бучко, обкрадено його приватне помешкання. Злодії не діткнули жадних дорогоцінностей, а забрали виключно ріжні документи та акти, якими може цікавитися лише польська влада. Отже забрано: 1) переписку з греко-католицькими епископами (але переписку з римо-католицькими епископами лишили); 2) звіти священиків про „пацифікацію"; 3) деякі акти, що відносяться до Земельного Банку Гіпотичного; 4) переписку з папським нунцієм у Варшаві; 5) звіти й записки з ділових конференцій; 6) нариси промов і проповідей; 7) акти, що відносяться до міжобрядових справ; 8) записки розмов з деякими політичними діячами; 9) лист епископа Хомишина в справі його останнього пастирського листа; 10) записки й акти, звязані з появою збірного пастирського листа греко-католицьких епископів у часи „пацифікації" й нарешті 11) цілком приватну переписку.

Кождому зрозуміло, які то були „злодії", що забирали документи так дуже потрібні для польської влади й польської дефензиви. Ця „крадіж" характеризує ті умови, при яких доводиться жити й працювати Українцям у Польщі та яких метод уживають окупанти українських земель. Годі шукати порівнання цьому в якійнебудь іншій державі.

ЩЕ ЖЕРТВИ „ПАЦИФІКАЦІЇ".

ЛЬВІВ (Західня Україна). — В Добромишлі, яворівського повіту, помер громадянин Петро Драґан, а в Мозолівці, підгаєцького повіту, — Микола Фірман. Обидва вони стали жертвами польської „пацифікації". Захворівши від побиття їх уланами в осени, вони ввесь час тяжко хорували.

По селах Галичини ще багато є таких жертв „пацифікації", які в тяжких муках чекають свого кінця. Люди бояться подавати відомости про вмираючі жертви „пацифікації", а тому годі сказати, скільки їх у дійсности вже було та ще буде серед тих, котрі хорують від побиття ляцькими катами.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

ТЕРНОПІЛЬ (Західня Україна). — По селах Тернопільщини розкинено масово відозви-протести проти уготової політики деяких українських кол та організацій, зокрема УНДО. В летючці осуджується поступовання послів та сенаторів, які мали „чорну каву" з ворогами українського народу. Відозва закінчується такими словами: „Геть з угодою, цею отрутою, що нищить наші сили й завзяття!... Геть з УНДОМ!" Підписана вона: „Боєва екзекутива українських націоналістів західньо-українських земель. Хай живе українська національна революція!"

Поліція розпочала тепер масові труси та арешти по селах Тернопільщини й пакує до вязниць українських людей. Багато людей в часі Великодних Свят держали на поліційних постерунках, де поліція, вживаючи польських метод, списувала протоколи. Декого звільнено, а богатьох відставлено до вязниць.

РУМУНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНИЙ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Декретом короля був скликаний парлямент. Премієр Йорґа відчитав свою коротку промову, в якій зазначив, що уряд може з успіхом працювати лише тоді, коли біля нього стане обеднана солідна більшість політичних партій та народних представників. Не давши можливости відповісти лідерам парляментарних груп, премієр проголосив в імени короля парлямент розвязаний з призначенням нових виборів 1. червня до парляменту й 4. червня до сенату.

Лідера національно-селянської партії, Маню, та інших лідерів цієї партії принято в парляменті гучними оплесками. Після розвязання парляменту на вулицях столиці відбулися демонстрації. Демонстранти викрикували: „Хай жиє еспанська республика!", висловлюючи тим свій протест про розвязання парляменту й проти монархії; а сторонники монархії кричали: „Хай жиє король!"

ФАШИСТИ ПІДТРИМУЮТЬ БОЛЬШЕВИКІВ.

МОСКВА (СССР). — Газета „Известія" подає що італійські фашистівські представники в Лізі Націй будуть домагатися права участи представників комуністичної Росії в комісії Ліґи Націй по створенню міжєвропейської европейської юнії. Газета з признанням підкреслює фашистівську допомогу в Лізі Націй і чекає, що таку саму допомогу большевики будуть мати від Німеччини.

Прихильне становище до радянщини Італії скріпилося ще більше після нового торговельного договору Італії з Росією.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
Full year	$ 7.00	На рік	$ 7..
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БАЛАКАНИНА ПРО ДЕПРЕСІЮ

Так склалося, що в часі, коли Роберт П. Лемонт, секретар торговлі, говорив на річних зборах Торговельної Палати Злучених Держав про поправу бизнесу, на нюйорській біржі впали шери „Юнайтед стейтс Стіл Корпорейшен" за один день на 9 пунктів, себто до ціни, яка була з кінцем 1926 року.

Це було би для нас мало цікавим, чи шери цеї корпорації йдуть униз чи вгору, якби сама ота сталева промисловість не була господарським показчиком, як стоять бизнеси в Америці. Тому спад цін на ті шери не може йти в парі з оптимізмом, яким далі повіває з боку урядових чинників.

Промова секретаря торговлі до представників бизнесу не принесла нічого нового. Вона не розвязала ні одної господарської проблеми. Вона була балаканням про важку господарську крізу, якої Злучені Держави ще досі не переживали, і порадою, що в майбутньому треба в добрих роках щадити, щоби був запас на роки депресії. Та таку раду давав уже біблійний Йосиф у часах єгипетських фараонів і вони не є ніякою новістю ні зарадою, про яку ходить. І ось з тих причин треба зачислити промову Лемонта про економічну депресію до того, що сказав Бора про бюрократичну хоробу, коли цитував вислів Марка Твейна про погоду і людей. Славний гуморист сказав, що „люди безнастанно балакають про погоду, але ніхто не робить нічого в тій справі". Так і балакають, каже сенатор Бора, тепер про лихо, злучене з бюрократизмом адміністрації, але ніхто нічого не робить, щоб його усунути. А чейже оплачуємо неабиякий бюрократичний апарат, коли 3,000,000 людей побирають платні з державної скарбниці, коли що десятий чоловік є на публичнім удержанні.

Такесаме є і з економічною депресією. Уряд стверджує, що живемо в часах надзвичайної крізи, але поправді не видно ніяких надзвичайних зусиль, щоби ту крізу зліквідувати. Розвязку залишається більше самому часови ніж розумному плянови, який повинен би бути представниками уряду, промислу, торговлі й праці не тільки обдуманий, але й переведений.

Це замала потіха, що переживаємо найбільшу крізу з найменшими потрясеннями, що нема робітничих заворушень і т. п. Це треба завдячувати в першу чергу свідомости і розумови американського робітництва, яке терпить, бо не хоче погіршувати ситуації. Але відповідю на ті терпіння не може бути урядове ствердження, що кріза є така велика, що переходить сили уряду. Яка би кріза не була, а зарада мусить бути.

О. С.

МІЖ ПЯТИЛІТКОЮ І МИТНИМ СОЮЗОМ

Мов несамовита мечеться польська думка політична між двома зморами: між російською пятиліткою й австро-німецьким митним союзом (Цольуніон).

Німецький союз грозить окружити Польщу політично (як про це я писав в попередній кореспонденції) і придушити економічно. А „пятилітка" — заводить всі надії польського промислу знайти вихід для польської експанзії на Схід.

Речником польської русофільської політики стали вшехполяки. Вони головно й проповідували зближення до Росії — політичне й економічне. Політичне на підставі Ризького договору, на підставі поділу України між Варшавою і Москвою і — евентуального російсько-польського союзу проти Німеччини. Економічне — аби привернути польській промисловости те домінуюче становище, яке вона мала на російськім ринку перед війною.

Але тепер положення радикально змінилося! Політично — Росія вже не є противником Німеччини, лише її союзником. Отже — марна праця будувати польську політику на німецько-російськім антаґонізмі.

Але й на тім не кінець. Перед війною, за царату, дійсно польський промисл заливав своїми товарами Росію аж до Владивостока. Але якими? — Текстильними, предметами ужитку, предметами першої потреби, себто якраз такими, **яких „пятилітка" і не думає пускати до Росії.**

Большевицька пятилітка збудована на засаді **індустріяльної** перебудови Росії. Чи вона удасться, чи ні — але стремить вона передусім, до того, щоби ввозити до Росії машини, трактори, все, що служить до устаткування тяжкого промислу; теж товари, які служать консумові широких ммас людности, Росія не допускає до себе, бо хоче те саме продукувати — колись, а на разі приказує своїй людности голодувати і ходити босо. Отже що тут осягне на **танім** ринку польський промисл? Німецький, американський, англійський — так, але не польський: бо текстилій — голий большевицький горожанин не сміє мати, а дерево і збіже — **сам мусить** (під примусом) вивозити...

Ось для чого торговля з Совітами становить ледви 2% польської торговлі взагалі!

Отже коли ендеція польська і досі (як Дмовський) мріє про затіснення економічних зносини з большевицькою Росією, коли навіть про союз з нею мріє, то є се **вияв паніки;** вияв страху людей і народу, що попав в кліщі між двома кольосами — Росією і Німеччиною; загроженого у себе „меншостями"... Санація запобігає ласки Берліна, ендеція — Москви. Обидві — без реальних передумов можливости порозуміння з одною чи другою стороною. **Кидаються зпід пруського дощу під російсько-большевицьку ринву...**

„Аншлюс", який грозить відірванням „коритаря", і пятилітка, що грозить повною втратою для Польщі ринку російського — ось ті Сциля й Харибда, в яких шамотається польська думка. Чи вона ту небезпеку переборе, покаже майбуття.

ЮВИЛЕЙНИЙ ЗЇЗД „РІДНОЇ ШКОЛИ"

Резолюції Загального Зїзду „Рідної Школи" у Львові.

На Загальному Зїзді „Рідної Школи" у Львові дня 25-го березня 1931 р. ухвалено одноголосно отсі резолюції:

1) Загальний Зїзд „Рідної Школи" висловлює глибоку пошану всім тим, що здвигнули „Рідну Школу".

2) Вважаючи основою шкільної політики „Рідної Школи" національне українське виховання, побудоване на християнській етиці та узгляднюючи дійсні потреби українських народніх мас, Загальний Зїзд „Рідної Школи" взиває Головну Управу всіма можливими засобами перевести це основне завдання „Рідної Школи", а все українське громадянство закликає піддержати змагання свого найвищого національного чинника для справ українського шкільництва. Для скріплення становища „Рідної Школи" в українськім народі ціле громадянство буде всіми засобами змагати, щоби вдержати „Рідну Школу" як загальнонаціональну понадпартійну установу, не допускаючи на її терені до боротьби в справах партійно-політичних, гурткових, чи особистих.

3) З огляду на зменшення стану українського державного народнього шкільництва у звязку з законом з 31-го липня 1924 р. та декретом Президента Републики з 1930 р. — Загальний Зїзд взиває Кружки „Рідної Школи" — особливо по містах — відкрити у своїй громаді приватні українські народні школи, запевнюючи їм безумовно самовистарчальність з місцевих фондів, а щонайменше заснувати курси українознавства і діточі шкільні бібліотеки для дітей з польських і утраквістичних шкіл.

4) Головна Управа „Рідної Школи" зверне пильну увагу на громадянське виховання молоді обох полів у середних школах, а головно в учительських семинаріях з метою підготовки їх абсольвентів та абсольвенток до практичного життя і ведення всякого роду культурно-освітних й економічних, а головно кооперативних українських установ.

5) Оцінюючи значіння міст як провідних культурних і політичних осередків кожної нації, Загальний Зїзд висловлює домагання, щоби „Рідна Школа" змагала ще більше як досі витворити і піднести інтелігентний ремісничий стан, намічаючи всебічний плян розбудови фахового шкільництва на найближчій час. Зокрема поведе якнайживіщу акцію за здвигнення будинку для фахових шкіл у Львові.

6) Головна Управа „Рідної Школи" подбає в цьому році про поширення сітки діточих садків і захоронок.

7) Для підготовки фахових сил до ведення діточих садків і захоронок утворить Головна Управа відповідні курси при істнуючих учительських семинаріях „Р. Ш.".

8) Загальний Зїзд закликає власників приватних українських шкіл і українських виховних заведень, які не підлягають Головній Управі „Рідної Школи", щоби вони, згідно з обовязуючою всенародньою постановою з дня 3-го червня 1920 р., піддержували постійний звязок з Головною Управою „Рідної Школи" і вели на випадок потреби спільну обопільну акцію та узгіднювали педагогічну діяльність.

9) Зогляду на те, що в теперішній час кооперація є одним з найважніших чинників для економічного двигнення українського народу, Головна Управа влаштує кооперативні курси для учителів усіх типів своїх шкіл.

10) Загальний Зїзд пригадує українським радним їхнє право управильнювати громадський бюджет та закликає дбати, щоби кожного року, а особливо цього року 50-ліття „Рідної Школи", громадські радні узгляднювали пекучі потреби „Рідної Школи" і вставляли відповідні суми в громадських бюджетах на удержання приватних шкіл „Рідної Школи", своєчасно виплачували призначені суми, а зокрема піддержували своїми засобами українські виховні заведення своєї громади та повіту.

11) Взивається українське громадянство, щоби в ювилейному році скріпило свою опіку над „Рідною Школою" та збільшило свої дари для неї і створенням ювилейного фонду „Рідної Школи" дало їм трівку матеріяльну підставу істнування.

12) Взивається українське громадянство, щоби для вшанування праці тих, що протягом 50-ліття боролися за українську школу для народу для поширення свідомости в народі про значіння „Рідної Школи", в кожній громаді уладити з нагоди ювилею 50-ліття „Рідної Школи" при допомозі місцевих установ відповідне ювилейне свято з доходом для „Рідної Школи".

13) Взивається все українське громадянство повести акцію за поголовне членство „Рідної Школи" як поодиноких осіб так і установ, за оснування діяльних Кружків „Рідної Школи" у кожній громаді.

14) Загальний Зїзд висловлює свою щиру подяку всім тим, що допомагали матеріяльно вивінувати „Рідну Школу" чи морально її скріпити, а зокрема Екселенції Митрополитові Шептицькому та гр.-кат. Митрополичому Ординаріятові за визначну допомогу протягом року, а особливо за зорґанізування коляди на „Рідну Школу", українській пресі в краю і за границею за безкорисну моральну піддержку, всім добродіям як у краю так і на еміґрації, а в першій мірі нашим Браттям в Злучених Державах Америки і в Канаді, особливо-ж „Обєднанню Українських Організацій" за їх цінні дари.

Зогляду на важкий фінансовий стан „Рідної Школи", який ще погіршився в наслідок подій останньої осени, — Загальний Зїзд звертається до української еміґрації в Америці, а зокрема до „Обєднання" з горячим проханням дальшої визначнішої допомоги, бо матеріяльне скріплення „Рідної Школи" є під теперішню пору питанням її істнування.

15) Загальний зїзд взиває Головну управу „Р. Ш." занятися питанням доцільности централізації фінансової й адміністраційної господарки.

16) Зогляду на змінені відносини Загальний Зїзд взиває Головну Управу „Р. Ш." розглянути питання про можливість зміни ухвали відповідно самовистарчальности середніх шкіл.

17) Загальний Зїзд взиває Головну Управу „Р. Ш." виконати постанови попередніх Зїздів, щоби в склад учительських зборів по школах і курсах „Р. Ш." входили виключно вчителі української національности, які давалиб повну запоруку національного виховання.

18) Загальний Зїзд ухвалює тільки в конечних випадках занимати в установах „Рідної Школи" емеритів, а занятим емеритам в „Р. Ш." як функціонарям, виплачувати тільки допоення до їхньої емеритури.

19) Загальний Зїзд „Р. Ш." взиває Головну Управу видати дефінітивну службову прагматику для всіх службовиків „Р. Ш." до 1. вересня 1931 р.

20) Загальний Зїзд взиває головну Управу „Р. Ш.", щоби в найближчому часі покликала до життя комісію українїстів для уложення канону шкільної лектури з української літератури і постаралася уложений комісією канон лектури якнайскорше видати.

21) Загальний Зїзд поручує Головній Управі „Р. Ш." надати всім шолам і курсам „Р. Ш." один ідеольоґічний напрямок через своїх інспекторів.

22) Загальний Зїзд взиває Головну Управу „Р. Ш.", щоби не уставала робити в Шкільній Кураторії і міністерстві Освіти заходи над поверненням наших заточенців-учителів на рідну землю.

Антін Чехов.

ДИВНИЙ ЧОЛОВІК

Перша година в ночі. Перед дверми Марії Петровни Кошкин, старої панни, повитухи, пристанув високий пан у циліндрі та в бунді з капішоном. У темряві, яка звичайно є осіню в таку пору, годі розріжнити лице й руки. Та вже це само, як він покашлює та шарпає за дзвінок, говорить про солідність і силу того добродія. За третім дзвоненням двері відчиняються та появляється сама Марія Петровна у накиненій на нічне білля мужеській загортці. Лямпочка із зеленою умброю, що її Марія Петровна держить у руці, кидає зелене світло на її заспане лице, на рідке рудаве волосся, що повилазило зпід чіпця.

— Чи можу говорити з повитухою? — питає прихожий.

— Я повитуха. Що собі, пане, бажаєте?

Незнакомий входить до сіней і Марія Петровна бачить тепер перед собою високого, немолодого вже мущину, гарного з лиця, строгого вигляду, з бокобородами.

— Я колегіяльний асесор Киряків — каже гість. — Я прийшов просити вас до моєї жінки. Мені залежить дуже на поспіху.

— Добре, — каже повитуха — Я зараз зодягнуся, а пан може будуть такі добрі тимчасом почекати на мене в гостинній.

Киряків здіймив пальто й увійшов у гостинну. Зелене світло лямпки кидає слабе світло на дешеву обстановку в білих латаних покрівцях, нужденні цвіти, футрини вікон, по яких веться прочитан (блющ). У повітрі чути журавець, (ґеранїюм) і карболь. Стінний годинник чикає несміливо, наче засоромлений присутністю чужого чоловіка.

— Я вже готова! — говорить мягко Марія Петровна, ввійшовши за хвилю у кімнату. Вона вже вмита й зачесана.

— Їдьмо!

— Так, нема часу... — відповідає Киряків. — Не завадить між іншим спитатися, скільки ви скажете заплатити собі?

— Або я знаю... це тяжко сказати, — відповіла Марія Петровна й усміхнулася соромливо. — Скільки ви, пане, дасьте...

— Ні, я так не люблю — каже Киряків і глядить холодними, непорушними очима на повитуху. Умова ліпша, ніж гроші. Я не хочу вашої кривди, ви не хочете моєї. Щоби не було непорозумінь, може краще буде, коли згодимося заздалегідь.

— Не знаю... справді... Я не маю визначеної такси.

— Я сам працюю й умію оцінити чужу працю. Не люблю несправедливости. Мені такcaмо буде неприємно, коли не заплачу вам повної належитости, як колиб ви зажадали від мене забагато. Тому хочу, щоб ви поставили ясно ваше домагання.

— Таж ріжно платять за такі річи!

— Гм! Тому ви не можете рішитися, що мені незрозуміле, тому я сам мушу поставити ціну. Я можу вам дати два рублі.

— Щож ви знову, пане! — озвалася Марія Петровна. Вона зачервонілася та поступилася взад. — Аж мені ніяково... Волію вже радше даремно, ніж за два рублі... За пять рублів піду...

— Два рублі, ні копійки більше. Не хочу вас кривдити, одначе платити забагато також не гадаю.

— Як хочете, пане, та я за два рублі не поїду.

— По закону це ваш обовязок...

— Прошу дуже, даремно поїду...

— Не хочу даремно. За всяку працю треба заплатити. Я сам працюю і розумію це дуже добре.

— За два рублі не поїду... — лагідно сказала Марія Петровна. — Даремно поїду.

— Коли так, то мені дуже прикро, що я вам перервав сон. Попрощаюся.

— Які ви, пане, направду... — каже повитуха, відпроваджуючи Кирякова до сіней. — Коли вже так дуже хочете, то поїду за три рублі.

Киряків нахмарився, задумався, потім каже рішучо „ні" та виходить на вулицю. Здивована й збентежена повитуха замикає за ним двері й відходить до спальні.

— Гарний чоловік, виглядає поважно, солідно, одначе що за чудна креатура! — думає повитуха, кладучися спати.

Та не пройшло ще пів години, а вже знову чути дзвінок. Повитуха встає, відчиняє двері і бачить того самого Кирякова.

— Цікаві відносини у нас! — каже Киряків. — Ані в аптиці, ні поліцаї, ні сторожі, ніхто ніде не знає адреси повитухи, тому я мушу згодитися на ваші умовини. Дам три рублі, одначе... згори зазначую, що коли наймаю службу або коли взагалі користуюся чиюнебудь працею, то годжуся згори, щоби потім не було якихнебудь неприємностей, додатків на чай і т. п. Кожен повинен приставати на своїм.

Марія Петровна недовго слухала Кирякова, та вже відчуває добре, що їй навкучився, що чує до нього відразу, що його відмежені, одноманітні слова починають тяжіти їй на душі. Зодягається та виходить із ним на вулицю. На дворі тихо й морозно, одначе в повітрі така густа мряка, що навіть світло вуличних ліхтарень ледви протискається крізь неї. Під ногами хлюпоче болото. Повитуха напружує зір, одначе ніде не бачить повозки...

— Певно недалеко? — питається.

— Недалеко, — понуро відповідає Киряків.

Минають один переулок, другий, третій... Киряків ступає рівномірно; навіть у його ході відбивається солідність і певність.

— Яка погана погода! — старається навязати балачку повитуха.

Та він мовчить дуже поважно і старається ступати лише по гладкому камінню, щоби не нищити кальошів. Нарешті після довгого „маршу" повитуха входить до ждальні. Відтам видно гарно уладжену гостинну. В кімнатах, навіть у спальні, де лежить поліжниця, нема живої душі... Ні свояків, ні старих тіток, які звичайно бувають при породах, тут не видно зовсім. Одна одинока кухарка, вистрашена, бігає наче попарена. Чути зойки.

Минають три години. Марія Петровна сидить при поліжниці й шепоче щось. Обі жінки вже запізналися, нападькали, назітхали...

— Ви, пані, не повинні тепер нічого говорити! — трівожиться повитуха, а сама сипле питаннями наче з рукава.

Аж ось відчиняються двері й помало та поважно входить у спальню Киряків. Сідає на кріслі та гладиться по бороді. Мовчанка... Марія Петровна глядить несміливо в його гарне, одначе деревляне лице та чекає, аж він перший відізветься. А він мовчить вперто й щось думає. Вкінці повитуха рішається сама навязати балачку:

— Тож маємо, слава Богу, одного чоловіка більше на світі.

— Так, то приємно, — говорить Киряків усе з тим самим виглядом лиця — та й це правда, що щоби мати діти, то треба й мати гроші для них. Дитина не приходить відразу на світ наїджена й зодягнена.

Поліжниця виглядає тепер так, начеб почувалася до вини, що привела на світ живе сотворіння без дозволу. Киряків встає, зітхає та виходить поважно.

— Дивного, пані, маєте чоловіка, Бог з ним... — каже повитуха до поліжниці. — Такий строгий, навіть не всміхається.

Поліжниця оповідає, що він усе такий... Чесний, справедливий, розумний, ощадний, одначе все в таких незвичайних розмірах, що звичайній людині стає дивно. Своякн зірвали з ним, служба не може видержати довше як місяць, знакомих не має, жінка й діти жиють усе в жаху за кожен крок. Не свариться, не кричить, добрих прикмет має далеко більше ніж злих, та коли виходить із хати, то всі почуваються якісь здоровші й лекше їм стає на душі. Чому воно так, того вона сама не розуміє.

— Треба добре таци почистити та покласти у спіжарку, — каже Киряків, як знову ввійшов у спальню. — А ті фляшки треба також поховати, можуть придатися.

Те, що він говорить, виглядає так просто та звичайно, а всеж повитуха в його присутности чується якось ніяково. Починає боятися його, дрижить за кожним разом, коли почуються його кроки. Рано, як повитуха збиралася до відходу, побачила, як у їдальні пив чай синок Кирякова, блідий, коротко підстрижений школярик. Проти нього стоїть Киряків і говорить рівномірним голосом:

— Хто вміє їсти, той повинен уміти працювати. Ти тепер напився чаю, а певно не подумав, що кожда ложечка чаю коштує гроші, а гроші здобуваємо працею. Їдж і думай...

Повитуха глядить на тупе лице хлопчини та має враження, що навіть повітря відчуває гнет, що ще хвилиночка — а стіни поперевертаються, бо не видержать гнітучої присутности того дивного чоловіка. Напів притомна з жаху та тому, що чує вже виразну ненависть до нього, Марія Петровна бере свої клуночки та мерщій відходить

У половині дороги пригадує собі, що забула взяти гроші. Постояла хвилиночку, подумала, махнула рукою та пішла додому.

В аптиці.

— Ви продали мені недавно плястер на усунення ревматизму...

Аптикар: Так, то що?

Гість: Тепер я хотів би купити щось на усунення того плястра.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКИЙ СТРІЛЕЦЬ ПРО ЕПИСКОПСЬКУ ЗАЯВУ ЛЬОЯЛЬНОСТИ ДЛЯ ПОЛЬЩІ.

Важкі то були часи, але щасливі, оті 1918, 1919 і 1920 роки активної боротьби за нашу державність. Хто їх пережив, залишився з найдорожчими в житті споминами. І саме ті спомини не дають мені мовчати, коли читаю, що український епископ взиває нас до льояльности супроти Польщі, що каже нам ще старатися, щоби Польща була сильною державою. Мені здається, що по появі Пастирського Листа еп. Хомишина поперевerталися в гробах кости наших стрільців, що наложили головами за нашу свободу, що йшли до боротьби з вірою в наші слушні права, в божу справедливість, яка не дозволить нам бути в неволі східних чи західних дикунів.

А ми, стрільці, котрі осталися при житті, чи можемо ми стерпіти такі зрадницькі кличі, котрі нас взивають до залишення боротьби з ворогами правди, гуманности і культури?

Чи польська держава не виявила своєї цілковитої нездарности і чи для неї не є місце серед африканських дикунів-канібалів? Чи польської „пацифікації" ще мало українському епископови, щоби жадати в першу чергу від Польщі доказів культурности, а не в заплату за страшні знущання радити нам, скатованим цілувати ту руку, яка їх так страшно збила?!

Ніхто инший, а український епископ повинен виповісти війну Польщі за її звірства, за побиття священиків, за зневаження могил і цвинтарів і ломання хрестів. Та епископ Хомишин того не робить. Він у найтрагічнішім для нашого народу моменті, в часі, коли опінія цілого культурного світа вже взяла нас в оборону, коли заявила, що сталася нам велика кривда, що алїянти завалили нашу державу, каже, що ми ще навіть тепер не є здібні до своєї держави.

А Поляки трублять по цілім світі свою давну пісоньку, що „почціви людек рускі" не хоче ніякої української держави, що „князі церкви" самі признають, що Українці не є здібні собою правити, що це тільки група українських терористів, оплачуваних німецькими грішми, робить заколот і хоче якоїсь української держави.

Світ уже розуміє українську справу, відчуває велику посвяту українського народу, його терпіння, його завзяття і його віру в свободу і завдяки тому дістаємо в світі чимраз більше прихильників; а тут український епископ, не маючи сам віри в наші сили, не розуміючи навіть великого революційного моменту, який переживаємо, пускає в світ отрую, яку Поляки розгукують як „епохальну подію", а яка підриває оті великі здобутки, які здобуто кровю поляглих наших борців і тих усіх, що тиняються тепер по польських тюрмах чи на вигнанні.

Для таких епископів як Хомишин та Коциловський нема ніякої ріжниці, чи складати чолобитню Франц Иосифови чи Пілсудському. Вони з легким серцем служили одному, служать тепер і другому, а як буде треба, то послужать і третьому. Бо для них це є Провидіння Боже. А ми, стрільці й звичайні люди, вважаємо польську чи большевицьку неволю діяволською справою. Це є хвилева побіда неправди, злої сили, на те, щоби наша правда й слушна справа вкінці таки побідила. А побідити не можна потуранням злу, льояльністю супроти дикунства, а боротьбою з ними.

Це є непростимий гріх, якого допустився еп. Хомишин, коли він оголосив свій Пастирський Лист в часі, коли перший раз польські знущання мають прийти під розглянення на міжнародним форумі. Еп. Хомишин чейже не міг не зрозуміти, яке враження може викликати його лист. Чейже міг знати, що він буде використаний проти нас у такій хвилі, коли міжнародні чинники є змушені світовою опінією розбирати нашу трагедію під Польщею.

Таж як би в еп. Хомишина була хоч крихітка якоїсь доброї волі й політичного змислу, то він міг би був підождати який місяць зі своїм листом, аж вирішиться справа „пацифікації" в Женеві. Ні, еп. Хомишин вдарив український нарід в найтрагічнішим моменті й такий болючий спосіб, на який пускалися досі хиба тільки зрадники нашого народу.

Еп. Хомишин зробив своїм кроком велику шкоду і нашій церкві; бо якжеж наш нарід може мати пошану і довіря до таких епископів, які затроюють його душу словом зневіри, яких слово стає зброєю в руках наших ворогів проти нас?

Я не є ніякий соціаліст чи радикал, котрий легковажить собі церкву і тому саме мене так болить поступовання таких епископів як еп. Хомишин; бо я знаю таких, котрі тішаться з кроку еп. Хомишина, бо кажуть, що самі владики ліквідують церкву та відганяють людей від попів.

Як я прочитав кличі Преосвященного Хомишина, то я залляявся сльозами. Мені видавалося, що це мені сниться. І доперва тепер я пізнав, як далеко наші зладики стоять від душі народу. Вони дійсно нас не розуміють. Їх велика війна нічого не навчила. Вони є владики давних австрійських і московських часів. Вони не розуміють духа відродження українського народу, не доцінюють того, що ми, хоч коротко, але всетаки мали свою власну державу. Вони були й осталися льояльними слугами чужих держав, кождої, тільки не держави української.

А поза те є вони католиками і то все. Тому вони здібні виповісти українському народови війну навіть за календар і нищити Рідну Школу навіть за те, що в календарі поміщено православні свята, а не римські по святах греко-католицьких.

Та нарід не дасться сьогодні звести на манівці. Ми підемо далі з нашими владиками, і далі будемо їх шанувати, але таких, що проповідуватимуть радше смерть ніж льояльність супроти варварів, ворогів гуманности і Божої правди.

Не гризіться, українські владики, тими жертвами, що їх поніс наш нарід наслідком боротьби за свої права, а радше учіть наш нарід, що він тисячу разів пролляв більше крови за інтереси Габсбургів, чи Романових. Скажіть нашому народови, скільки то тисяч наших козаків полягло не так давно при обороні Варшави, стоячи при Пілсудськім, і що припало за ту льояльність тим калікам, що вийшли інвалідами з тої війни?

А коли Ви, українські владики, того не розумієте, чи не відчуваєте, то не пхайтеся до політики. Коли самі не терпите й жертв крови не складаєте, так принаймні тихо сидіть і не руйнуйте того, що инші окуплюють жертвою своєї крови.

Я бачу, що Ви не є всилі навіть відчути стрілецької душі, що в ній робиться, коли вона глядить на Ваше поведення у теперішній час. Тому хоч тепер опамятайтесь і не доводіть нас до одчаю.

Г. Туркевич,
бувший стрілець У. Г. А., тепер у Сиракюз, Н. Й.

Бос: Чому приходите нині так пізно до роботи?

Урядовець: Бо як я виходив з хати, то впав зі сходів.

Бос: Саме тому повинні би Ви були тут вчасніше!

Чоловік сів собі вигідно перед радіоапаратом, закурив папіроску й хоче слухати.

— Зараз мені загаси папіроску! — кричить жінка — за хвилиночку пічнеться трансмісія з фабрики муніції!

ПОХОРОН БЛАЖЕННОЇ ПАМЯТИ СУДДІ ВОЛОДИМИРА КНИГИНИЦЬКОГО

— відбудеться —

У СУБОТУ, 2-го ТРАВНЯ 1931.

Винос тіла в годині 9 ранком з дому погребового заведення П. Яреми, 129 Іст 7-ма вулиця до Церкви св. Юра на 7-мій вул. в Ню Йорку.

БУДУТЬ ПАЛИТИ ТРУПІВ.

В Польщі повстає приватна крематорія, в якій будуть палити небіщиків. Такі крематорії істнують вже давно у всіх висококультурних краях.

—o—

НЕЩАСЛИВЕ КОХАННЯ.

Мервін Елберт Еліот, 19-літній банковий урядник з Бічі, Саск., застрілив 18-літню стенографістку Миртел Брекнер, тому, що вона погордила його коханням до неї. Після вбивства дівчини Еліот пустив собі кулю в лоб, одначе помер щойно по більше як 14 годинах страшної муки.

Суддя (до обвинуваченого, розглядаючи його документи): З вашої справи, признаюся, не бачу для вас доброго кінця.

Обвинувачений (що має очах окуляри): То може пан суддя будуть ласкаві попробувати, моїх окулярів — і при цих словах подає судді свої окуляри.

—o—

Хтось спитав раз жартуна Акосту:

— Чи то правда, що коли діти бувають бистроумні замолоду, то на старість із них стають великі дурні?

— Не можу того сказати напевно, — відповів жартун. — Та коли це правда, то ти був у молодости незвичайно мудра дитина!

„ПОЛЬСЬКІ КРИВДИ".

Польський часопис „Ілюстровани Курер Цодзенни" з дня 26 лютого ц. р. містить листа від польського діяча-емігранта з Канади. В тому листі читаємо між иншим.

„Вже три місяці минає, як тут (в Канаді) розгорілася протипольська пропаганда..."

„Сьогодні Українці повні ненависти до польського уряду та Польщі... Прикладом хай буде вчорашній відчит д-ра В. І. Дея, що його в часі пацифікації привезли Українці з Карльсбаду для оглядання „сумних облич" українських героїв в околицях Львова. Там його (Дея) арештовано і вивезено поза межі держави".

„Приїхав він сюди (до Канади) кілька тижнів тому і дозволив місцевим агітаторам послугуватися своїм іменем, як „наочного свідка" варварських зловживань, що їх допустився польський уряд і польська вояччина супроти невинного українського народу".

„У відозві, що її видали український жіночі організації до „жінок Канади", читаємо такі літературні квітки: „Навіть варвари—Татари й Турки в 13-тім і 14-тім столітю не доконали таких злочинів". Далі: „Велику скількість українських дівчат знасилувано, сотні вагітних жінок страшенно побито..."

„...Канадійці, які читають такі відозви українських жінок, оперті на „свідоцтві наочного свідка" зпід темної звізди, якогось доктора з Карльсбаду В. І. Дея — напевно не будуть обурюватись на варварських попихачів Берліна, на висланників славного Коновальця, але напевно будуть обурені на Польщу і в цьому власне лежить увесь наш трагізм..."

Редакція „Ілюстрованого Курєра Цодзенного" зазначує при кінці від себе:

„Може бути, що Варшава не має докладних відомостей, що діється в Канаді і тому не звертає уваги на варварську протипольську пропаганду. Ми одначе стверджуємо на підставі документу (листа), що лежить перед нами, що **Польщі діється величезна кривда**".

Отже кривда Ляхам діється. Не подобається їм, що Українці вважають їх гіршими варварами, як були Турки й Татари в 13-тім і 14-тім столітю. Хіба лиш Українці їх такими вважають? А ті міліони читачів американської та іншої світової преси за що ліпше можуть їх уважати, читаючи про ріжні їхні дикунські вчинки супроти українського народу? Та й слід замітити, що не Українці подають до тієї преси вісти про ляцькі насильства над Українцями і не лише д-р Дей, але власні кореспонденти тих часописів; вони подають до **своїх** часописів те, що, перебуваючи в Польщі, бачили й бачать власними очима. — („Новий Шлях").

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Продовження).

Звіт гол. рекордового секретаря, **Івана Каштанюка.**

(5)

Нових відділів в цім році прибуло чотири, а саме:

1. Товариство Української Молодіжи в Филаделфії, Па.
2. Український Товариско-Атлетичний Клюб в Озон Парк, Н. Й.
3. Тов. ім. Івана Франка в Форествил, Конн.
4. Тов. ім. Івана Франка в Ґери, Інд.

Український Клюб Поступовий, від. 70, був у тім році розвязаний, а відтак привернений до правильности.

Щоби не забирати богато часу звітом, а відтак місця в протоколі, зглядно в „Свободі", я рішився не виказувати так, як попередними разами, подрібних чисел і таблиць, хоч я їх мусів з кінцем року зладити, тай обмежуся до виказання всіх фаз рекордового руху членів в 1930 році тільки кінцевими рахунковими зіставленями, які головна контрольна комісія провірювала і є в можности їх посвідчити. А то тимбільше, що місячні зіставлення подається кождого місяця в органі.

Рух членів за цілий 1930 рік представляється отже так:

З початком року було повнолітних членів	21,286
В 1930 році принято нових	1,119
Принято наново	1,051
Принято з переступними листами	481
Принято з інших кляс	70
Разом	24,007
В році 130 суспендовано	1,930
Відійшли з переступними листами	470
Відійшли до інших кляс	68
Відійшли зі зворотом готівки (в нових родах обезпечень)	6
Померло	195
Разом	2,669
З кінцем 1930 р. було повнолітних членів	21,338

В повищім зіставленню впадає в очи, що з переступними листами відійшло 470 членів, а з такими листами принято було 481 членів. Виглядає, що 11 листів переступних знайшлося більше, ніж було виданих. Тих одинацять переступних листів були видані при кінці року 1929, а з початком 1930 року їх власники зголосилися до нових відділів. Також треба розуміти ріжницю в числах під рубрикою відбутку і прибутку з інших кляс.

Кождого місяця виказується, в якій клясі і на які суми яке число членів знаходиться, тут отже скажу лише загально, що всі повнолітні члени в числі 21,338 є обезпечені в У. Н. Союзі на суму вісімнацять міліонів, шістьдесять пять тисяч і пятьдесять долярів ($18,065,-050.00). Я вмисно ту суму, яку Союз мусить виплатити своїм членам скорше чи пізніше, подаю словами і числом, щоби конче звернути увагу, що два і пів міліона дотепер на ту ціль зложених, на ніякі інші ціли не вистарчають. Дотого не треба забувати, що ще й той капітал не належить у цілости до посмертного фонду. Фактом є, що всі відразу не вимремо, та що під тим оглядом організація представляється сильною, ба й найбогатшою зпоміж інших українських організацій, одначе вже з того самого порівнання капіталу із зобовязанням можна бачити, що організація не є аж такою сильною, щоби без вкладок могла обезпечувати. Хто отже використовує теперішню скрутну ситуацію „безробіття" і ставить до організації інші претенсії, ніж ті, до котрих організація леґально зобовязана, той сам не знає, чого хоче, або свідомо вертить із середини. І того зорґанізовані члени толерувати не повинні.

Кому все ще здається, що зложений у Союзі два і пів міліоновий капітал є завеликий і з нагоди безробіття можнаб його розшарпати, той хай не забуває, що на цей капітал орґанізація має не лише зобовязання супроти родин членів на суму 18 міліонів вразі смерти членів, але також зобовязання на випадок їх каліцтва і невиліченних недуг, а понадто зобовязання на суму три і пів міліона за смерти дітей членів, обезпечених у молодечім департаменті У. Н. Союза.

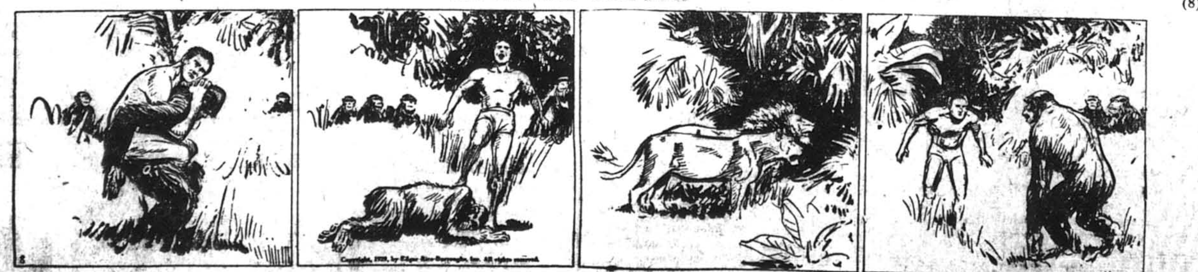
Солідною і витревалою працею членів та урядників Союз дійшов до поважного капіталу. Свої зобовязання супроти членів Союз завжди правильно виконував і дальше виконувати зможе тільки при задержанню обопільних зобовязань членів супроти орґанізації і при як найбільшій ощадности. Маєток Союза може комусь здаватися великий, але він зовсім не є завеликий супроти вже принятих зобовязань. Він дальше і скорше мусить рости. А це може статися тільки при дальшій орґанізаційній солідарности й витревалости членів і урядників, при чім для вертільників з середини не може бути місця.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(8)

Несподівано всі малпи замовкли, побачивши ще не бачене ними видовище. Вони побачили, як могутня біла постать скочила на спину свого противника й обхопила його ногами, а руками схопила за карк. Сталеві мязи напружилися, почувся хрускіт кісток і малпячий володар упав з криком болю на землю. В страшних болях він корчився на зеленій траві.

—o—

Малпи бачили як рухи корчі їх короля робилися все повільнішими й повільнішими. Скоро вони побачили останні корчі вмираючої малпи. Потім вони бачили, як біле чудовище поставило свою ногу на спину вже сконавшої малпи, відкинуло далеко назад голову й прокричало голосно свою перемогу.

—o—

Голос переможця далеко лунав по джунглях, лякаючи тих, хто знав цей побідний крик малп. Маленькі малпи на деревах з переляку притихли, птиці, що мирно спали на вітях, сполошилися. Навіть дикі звірі були здивовані нечуваним для них криком - насторожилися. Тарзан тепер звернув свою увагу на малпи, яких ватажка він убив. Що вони тепер?

—o—

Один молодий самець почав поволі підходити до Тарзана. Наступав він обережно, але рішучо, видаючи з себе якісь трохи знайомі Тарзанови звуки. Тарзан приготовився стрінути нового противника, який, стоячи на ногах, досягав височини понад сім стіп. Був він дуже мязистий і видимо відважний, але всеж підходив до Тарзана обережно, роздумуючи, що йому треба зробити, щоб відразу перемогти біле чудовище.

—o—